

Maturitní zkouška z anglického jazyka

Struktura zkoušky, požadavky a kritéria hodnocení

Obchodní akademie, Střední pedagogická škola, Vyšší odborná škola
a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, s.r.o.

Obsah

1.	Struktura zkoušky z anglického jazyka	3
1.1	Didaktický test	3
1.2	Písemná práce	3
1.3	Ústní zkouška	4
2.	Kritéria hodnocení jednotlivých částí maturitní zkoušky.....	5
2.1	Didaktický test	5
2.2	Písemná práce	5
2.3	Ústní zkouška	6
3.	Výsledná známka.....	7

1. Struktura zkoušky z anglického jazyka

Maturitní zkouška z cizího jazyka má (bez ohledu na to, zda je konána jako zkouška povinná či nepovinná) charakter komplexní jazykové zkoušky. V návaznosti na vyhlášení zákona č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a na základě těchto zákonných změn byl novelizován prováděcí právní předpis, tj. vyhláška č. 177/2009 Sb., O bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou ve znění pozdějších předpisů (vyhlášky č. 405/2020 Sb.), se zkouška pro žáky konající podle tohoto zákona skládá z didaktického testu, který je připraven Cermatem, a školní části, která se skládá z písemné práce a ústní zkoušky.

Pokud žák neuspěje u komplexní zkoušky z cizího jazyka, opakuje jen tu dílčí zkoušku/y, u které neuspěl.

Rozsah vědomostí a dovedností, které mohou být ověřovány, stanoví ministerstvo v katalogích požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky (dále jen katalog) pro příslušný zkušební předmět. Požadavky dále vycházejí ze znění publikace Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR, česky SERRJ). Katalog požadavků byl zpracován s přihlédnutím k terminologii použité v deskriptorech, které v SERRJ vymezují jazykovou referenční úroveň B1.

Maturitní zkouška z anglického jazyka se skládá ze tří částí: didaktický test, písemná práce a ústní zkouška.

1.1 Didaktický test

Didaktický test se skládá ze dvou subtestů – ze subtestu poslech a subtestu čtení a jazyková kompetence. Trvá 110 minut.

Poslechový subtest trvá 40 minut. Subtest čtení a jazyková kompetence trvá 70 minut. Čas vymezený na testování vždy zahrnuje řešení úloh i zápis odpovědí do záznamového archu. Slovníky nejsou během testování povoleny. Žáci mohou používat během testování pouze psací potřeby.

Bližší informace ke struktuře didaktického testu lze nalézt v Katalogu požadavků společné části maturitní zkoušky pro zkoušky z cizího jazyka (https://maturita.cermat.cz/files/files/katalog-pozadavku/AJ_Katalog_pozadavku_MZ-17-18.pdf).

Didaktické testy se hodnotí slovně „uspěl(a) / neuspěl(a)“ a procentuálním vyjádřením úspěšnosti. Hodnocení „uspěl(a)“ je podmínkou pro získání maturitního vysvědčení.

1.2 Písemná práce

Písemná práce se skládá se dvou částí. Doba trvání testu je 60 minut.

První část písemné práce má rozsah 130-150 slov, druhá část 70-80 slov, celkový minimální rozsah činí 200 slov. Překladové slovníky jsou v této části povoleny, nesmí však obsahovat vzorové dopisy, pozvánky a ostatní testované útvary. Zadání specifikuje situaci (téma, typ a rozsah textu, adresáta / příjemce sdělení apod.). Součástí zadání může být i výchozí text, např. inzerát, výňatek z dopisu, nebo obrázek, graf.

Požaduje se zvládnutí základních slohových útvarů: formální a neformální dopis, email, vypravování, charakteristika, článek, popis, oznámení, instrukce, pozvání, stížnost, zpráva, blahopřání. Hodnotí se

naplnění formálních náležitostí (odstavce, nadpis, datum, oslovení atd.), rozsah, splnění zadaných bodů zadání, rozsah použitých gramatických a lexikálních struktur (v rámci požadované jazykové úrovně B1) a jejich správnost. Pravopis a lexikální prostředky musí respektovat standardní variety jazyka. Úroveň formálnosti jazyka je volena s ohledem na komunikační situaci a příjemce. Vliv mateřského jazyka je minimální, nesmí ovlivnit srozumitelnost písemného projevu žáka.

Témata a komunikační situace se týkají následujících oblastí: osobní (rodina, přátelé, volnočasové aktivity, koníčky, zájmy apod.), veřejné (služby, společenské události, kultura a sport, příroda, tradice apod.), vzdělávání (výuka, školní akce, pobyt na jazykovém kurzu apod.) a pracovní (brigáda, plány do budoucna, běžné profese apod.)

Hranice úspěšnosti je stanovena na 44 %. Zadání konkrétní práce určí ředitel školy.

1.3 Ústní zkouška

Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu a skládá se ze 4 částí. Trvá nejdéle 15 minut a žák má čas na přípravu 20 minut (žáci s PUP mají uzpůsobený čas dle přiznané kategorie).

Během přípravy žák pracuje s konkrétním zadáním ústní zkoušky (pracovním listem ke konkrétnímu tématu), které si vylosuje z celkového počtu 20 zadání. Během přípravy lze použít slovník a příslušnou mapu (dle zadání).

V samotném úvodu ústní zkoušky se žák představí maturitní komisi, představení trvá cca 0,5 minuty.

První část se skládá z tematicky zaměřených otevřených otázek (např. koníčky). Tato část trvá cca 2,5 minuty.

Druhá část se skládá z popisu obrázku, porovnání obrázků a krátkého samostatného ústního projevu na dané téma (navazuje na obrázky). Druhá část trvá cca 5 minut.

Třetí část trvá cca 4 minuty a žák společně se zkoušejícím řeší běžnou komunikační situaci dle zadání (např. hledání práce, plánování výletu apod.).

Čtvrtá část trvá cca 3 minuty; žák nejprve mluví na pracovním listem dané téma. Poté hovoří k odbornému tématu vztahujícímu se ke vzdělávací oblasti studovaného oboru, tato část ověřuje i znalost odborné terminologie.

Všechna zadání č. 1-20 jsou monotematická. Tematické okruhy se týkají konkrétních a běžných témat z těchto oblastí: osobní (já a rodina, osobní vztahy a komunikace, domov, bydlení, volnočasové a společenské aktivity, prázdniny a významné události, plány do budoucna), každodenní život (stravování, nakupování), školní život, zdraví a životní styl, svět kolem nás, veřejné, vzdělávací a pracovní, příroda a životní prostředí, tradice a zvyky, doprava a cestování, život v jiných zemích, aktuální události apod. Dvě témata, která jsou součástí třetí části ústní zkoušky, jsou odborná, dle studijního zaměření žáka (realie AJ zemí a ČR, ekonomie, korespondence, nebo předškolní a mimoškolní pedagogika). Tematické okruhy lze dělit podle různých hledisek, výčet však nebude nikdy uzavřený, mnohá témata se mohou vztahovat k několika tematickým okruhům a mohou se vzájemně prolínat.

Cílem zkoušky je prověřit interaktivní řečové dovednosti a samostatný ústní projev žáka. Ústní projev žáka je souvislý a lineární. Žák komunikuje srozumitelně a dostatečně plynule. V komunikaci mohou být zřetelné pauzy způsobené např. promýšlením gramatiky, hledáním vhodných formulací apod. Žák komunikuje přiměřeně správně a využívá základní pravidla výstavby textu a běžný repertoár komunikačních strategií a jazykových prostředků. Ústní projev probíhá v jasně artikulovaném

spisovném jazyce. Vliv mateřského či jiného cizího jazyka může být postřehnutelný, nesmí však ovlivnit srozumitelnost ústního projevu žáka.

Hranice úspěšnosti je stanovena na 44 %.

2. Kritéria hodnocení jednotlivých částí maturitní zkoušky

2.1 Didaktický test

Kritéria hodnocení didaktického testu zveřejňuje MŠMT, hranici úspěšnosti didaktických testů uvede Cermat v testových sešitech didaktických testů. Didaktický test je vyhodnocován Cermatem.

2.2 Písemná práce

Při hodnocení písemné práce se hodnotí každá část samostatně. V první části písemné práce lze získat nejvýše 24 (délka cca 130-150 slov), ve druhé části (70-80 slov) může žák získat max. 12 bodů. Body za obě části písemné práce se sčítají. Maximální počet bodů za celou písemnou práci je tedy 36 bodů. Mezní hranice úspěšnosti je stanovena na 44 %, tzn., že žák v písemné práci uspěje, pokud získá 16 a více bodů za celou písemnou práci.

Úroveň komunikativní kompetence pisatele je posuzována ve vztahu ke komunikačnímu záměru, tj. zda pisatel dokázal sdělit to, co sdělit měl, a s ohledem na posuzovanou úroveň, tj. jak žák s ohledem na požadovaný slohový útvar dovede napsat srozumitelná sdělení a obsahově i jazykově nekomplikované souvislé texty, ve kterých jsou informace a myšlenky vyjádřeny dostatečně jasně a přesně, adekvátně záměru (zadání) a v souladu s běžnými pravidly výstavby požadovaného typu textu. Na tomto principu jsou postavena i kritéria hodnocení pro posuzování písemné práce.

V písemné práci jsou samostatně hodnoceny a také zaznamenávány 4 základní aspekty písemného projevu: zpracování zadání a obsah, organizace a koheze textu, slovní zásoba a pravopis a mluvnické prostředky.

Kritéria (I. až IV.) a dílčí kritéria (IA až IVB) hodnocení pro 1. část písemné práce jsou následující:

I. Zpracování zadání / Obsah písemné práce: IA Zadání, IB Rozsah, obsah textu

II. Organizace a koheze textu: IIA Organizace textu, IIB Koheze textu a prostředky textové návaznosti

III. Slovní zásoba a pravopis: IIIA Přesnost použité slovní zásoby, IIIB Rozsah použité slovní zásoby

IV. Mluvnické prostředky: IVA Přesnost použitých mluvnických prostředků, IVB Rozsah použitých mluvnických prostředků

Každé dílčí kritérium je hodnoceno body na škále 0–1–2–3. Maximální počet dosažitelných bodů za první část písemné práce je 24 (8 x 3).

Kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce jsou následující:

I. Zpracování zadání / Obsah písemné práce

II. Organizace a koheze textu

III. Slovní zásoba a pravopis

IV. Mluvnické prostředky

Každé kritérium je hodnoceno body na škále 0–1–2–3. Maximální počet dosažených bodů za druhou část písemné práce je 12 (4 x 3).

Maximální dosažitelné bodové hodnocení za celou písemnou práci je součtem bodů dosažených v obou částech písemné práce, tj. 36 bodů (24 + 12).

V případě, kdy je písemná práce v dílčím kritériu IA 1. části (Zadání) nebo v kritériu I. 2. části (Zpracování zadání /Obsah písemné práce) hodnocena počtem bodů „0“, se daná část písemné práce podle dalších kritérií nehodnotí a výsledný počet bodů za tuto část je roven „0“.

Dílčí kritérium IA 1. části nebo kritérium I. 2. části je hodnoceno počtem bodů „0“ v případě: nedodržení tématu / komunikačního cíle: text nebo většina textu se nevztahuje k zadanému tématu / komunikační situaci; nedodržení typu textu: není dodržen funkční styl a slohový postup; nedodržení délky textu: text nesplňuje minimální požadovaný rozsah slov.

Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení.

U žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními (PUP = přiznané uzpůsobení podmínek) je při hodnocení písemné práce přihlédnuto ke zprávě z pedagogicko-psychologické poradny.

Podrobněji jsou kritéria a charakteristiky výkonu žáka v písemném projevu (písemné práci), odpovídající jednotlivým bodovým hodnotám, popsány v příloze č. 1, která je nedílnou součástí tohoto dokumentu.

Výsledná známka dle počtu dosažených bodů:

počet bodů	výsledná známka
36-32	1 - výborně
31-27	2 - chvalitebně
26-21	3 - dobře
20-16	4 - dostatečně
méně než 16	5 - nedostatečně

2.3 Ústní zkouška

Při hodnocení ústní zkoušky se používají následující kritéria:

- I. Zadání / Obsah a projev
- II. Lexikální kompetence
- III. Gramatická kompetence a prostředky textové návaznosti
- IV. Fonologická kompetence

Každá ze čtyř částí ústní zkoušky je hodnocena podle prvních tří kritérií, čtvrté kritérium je aplikováno na celou ústní zkoušku.

Každé kritérium je hodnoceno body na bodové škále 0–1–2–3. Maximální dosažitelný počet bodů za každou ze čtyř částí zkoušky je 9 (tři kritéria po max. třech bodech), celkový počet dosažitelných bodů celé ústní zkoušky (včetně započtení bodů za čtvrté kritérium, uplatněné na celou ústní zkoušku) je 39 (tj. 36 + 3).

V případě, kdy je jakákoli ze čtyř částí ústní zkoušky v kritériu I. (Zadání / Obsah a projev) hodnocena počtem bodů 0“, podle dalších kritérií se ústní zkouška v dané části nehodnotí a výsledný počet bodů za tuto část ústní zkoušky je roven „0“.

Podrobněji jsou kritéria a charakteristiky výkonu žáka u ústní zkoušky, odpovídající jednotlivým bodovým hodnotám, popsány v příloze č. 2, která je nedílnou součástí tohoto dokumentu.

U žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními (PUP = přiznané uzpůsobení podmínek) je během ústní zkoušky přihlédnuto ke zprávě z pedagogicko-psychologické poradny.

Výsledná známka dle počtu dosažených bodů:

počet bodů	výsledná známka
39-35	1 - výborně
34-29	2 - chvalitebně
28-23	3 - dobře
22-18	4 - dostatečně
méně než 18	5 - nedostatečně

3. Výsledná známka

Pro úspěšné složení maturitní zkoušky z anglického jazyka musí žák složit všechny tři části maturitní zkoušky.